

НАШ ЈЕЗИК

Књига XLII

Св. 3–4 (2011)

САДРЖАЈ

Расправе и члапци

Још једном о глаголу <i>требати</i> : теорија, употреба и норма (ДУШКА КЛИКОВАЦ)	3
Структура и значење ироничних фразама у српском језику (МИЛАН ШИПКА)	25
Два сродна реченична конституента – допунски предикатив и предикативни атрибут (АЛЕКСАНДРА МАРКОВИЋ)	29
О лексичким спојевима с именицом <i>мода</i> и придевом <i>модни</i> (ДРАГАНА ЦВИЈОВИЋ)	39

Приказп

Милан Шипка, <i>Стандарднојезичка преиспитивања 3</i> (ДАНИЈЕЛА СТАНИЋ)	47
Милица Радовић-Гешић, <i>Грамаћички и линвистички појмовник</i> (МАРИНА СПАСОЈЕВИЋ)	53
Зборник <i>Језички систем и употреба језика</i> (МАРИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ-ТОДОРОВИЋ)	57
Гордана Штрбац, <i>Дојуне комуникативних глагола.</i> <i>Синтаксичко-семантички и лексикографски опис</i> (СВЕТЛАНА СЛИЈЕПЧЕВИЋ)	61
Марина Николић, <i>Сводни рејсјеар ијшања из српске јоворне културе:</i> <i>према језичким саветницима</i> (ИВАНА МАРИНКОВИЋ)	65

In memoriam

Милан Шипка (1931–2011) (СРЕТО ТАНАСИЋ)	67
Академик Асим Пецо (27. јун 1927 – 7. децембар 2011) (ЖИВОЈИН СТАНОЈЧИЋ)	71

АЛЕКСАНДРА МАРКОВИЋ
(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ДВА СРОДНА РЕЧЕНИЧНА КОНСТИТУЕНТА – ДОПУНСКИ ПРЕДИКАТИВ И ПРЕДИКАТИВНИ АТРИБУТ*

Предмет овог рада су два сродна реченична члана. Даје се преглед термина који су били у употреби за сваки од њих и износе се погледи синтаксичара који су се њима бавили. Посматра се специфичан случај када се, у конструкцијама с прелазним семикопулативним глаголима, односно с прелазним глаголима уз које се користи предикативни атрибут, није правила јасна разлика између реченичних чланова о којима је реч и указује на семантичко-синтаксичке разлоге који су до тога могли довести.

Кључне речи: допунски предикатив, предикативни атрибут, семикопулативни глаголи, придеви са значењем људских особина, синтакса, семантика.

1. Предмет рада

Предмет овог рада биће два сродна реченична конституента – допунски предикатив и предикативни атрибут. Бавећи се допунама прелазним и повратним семикопулативним глаголима у српском језику (Марковић 2001) приметили смо да у релевантним граматикама, као и у синтаксичким радовима, постоји термилошка неуједначеност када је реч о идентификовању члана реченице који се користи као допуна семикопулативним глаголима – допунског предикатива, као и непостојање јасног критеријума за његово разликовање од сродног реченичног конституента какав је предикативни атрибут.

2. Семикопулативни глаголи

Семикопулативни глаголи су, као што и сам термин сугерише, глаголи који се појављују у функцији копуле и који, за разлику од праве копуле, имају и лексичко значење.¹ Њихово значење је, међутим, непотпуно, уопштено, због

* Рад је настао у оквиру пројекта 178009 *Лингвистичка истраживања савремене српској књижевности језика и израда Речника српскохрватској књижевности и народној језика САНУ*, који у целини финансира Министарство за просвету и науку Републике Србије.

¹ У руској лингвистици ови се глаголи такође сврставају у копулативне. За разлику од копуле *быти*, која се у *Енциклопедијском речнику лингвистичких термина и појмова* (в. Журавлева и др. 2008: 281) термилошки одређује као *отвлечённая связка* (апстрактна свеза), за ове глаголе користи се термин *полутвлечённая связка* (полуапстрактна свеза), будући да су у одређеној мери сачували своје лексичко значење (Журавлева и др. 2008: 281–282).

чега захтевају допуну. Та допуна је нека именска реч, чији се садржај приписује, помоћу семикопулативног глагола, субјекатском појму, ако је глагол непрелазан или повратан, а објекатском ако је прелазан. Конструкције у којима се јављају ови глаголи неки аутори убрајају у именски предикат у ширем смислу (Станојчић–Поповић 2008: 248), а неки у аналитичке некопулативне или семикопулативне предикате (Пипер и др. 2005: 314).

3. Предикатив и допунски предикатив

Предикатив је термин који се у србистици, као и у општој лингвистици,² користи поред термина *именски део њредикаџа*.

Као што смо рекли, предмет наше пажње биће допуне прелазним семикопулативним глаголима. Језичку јединицу која се користи као допуна семикопулативним глаголима различити аутори различито називају. Поменућемо неке од тих назива, без намере да будемо исцрпни, више ради илустровања термилошког шаренила: *обавезни њредикаџни ѡроширак* (Барић и др. 1979: 435–437); *ѡроширак* (Катичић 1986: 39); *ѡредикаџивна доѡуна* (Мразовић–Вукадиновић 1990: 468); *доѡунски ѡредикаџив* (Станојчић–Поповић 2008: 248).

Говорећи о именском предикату, Михаило Стевановић каже да су уз глаголе непотпуног значења „именице као предикати у инструменталу и именице као предикати у акузативу с предлогом *за*, односно с везником *као*, више ... допуне глаголима с којима чине предикат, а тек заједно с глаголом су одредбе субјекта“ (Стевановић 1991: 43). Дакле, Стевановић ову врсту предикатива не издваја термилошки, али истиче његов допунски карактер.

У *Синџакси* П. Пипера и групе сарадника (Пипер и др. 2005) овај реченични члан поједини аутори различито називају. П. Пипер (2005: 126, 131 и др.) у делу посвећеном синтакси падежа члан реченице употребљен уз семикопулативне глаголе назива *семанџичком доѡуном* или *комѡлементѡм*. Термин *ѡредикаџив* код овог аутора резервисан је за оно што се традиционално назива именским делом предиката, као и за адвербијални предикатив, односно за „неглаголски део у структури аналитичког предиката“ (Пипер и др. 2005: 332).

У делу *Синџаксе* посвећеном простој реченици, В. Ружић исти реченични члан такође сматра лексичком или *семанџичком доѡуном*, али га назива *ѡредикаџивом* (Пипер и др. 2005: 494, 496).³ „Говоримо о лексичким допунама или предикативима, будући да они конституишу предикат, тј. представљају обавезне делове аналитичког – копулативног и семикопулативног предиката“ (Пипер и др. 2005: 496).

У англосаксонској синтаксичкој терминологији не прави се разлика између именског дела предиката и допунског предикатива. У енглеском је-

² В. Симеон 1969, s.v. предикатив. У русистици се користи термин *именная часть сказуемого* (еквивалент нашем термину *именски део ѡредикаџа*) или *вещественный компонент сказуемого*, за разлику од копуле, која се назива *бытийный компонент сказуемого*.

³ В. Ружић, за разлику од П. Пипера, акузатив и инструментал уз семикопулативне глаголе назива предикативним, а не предикатским (в. Пипер и др. 2005: 491). Први термин у србистици се чешће користи (в. нпр. Ивић 1954: 147; Гортан-Премк 1971: 121).

зику члан реченице који следи за копулативним глаголом, правим или семи-копулативним, сматра се *субјекатском дојуном* (*subject complement*), док се реченични члан који се јавља у функцији допуне уз прелазне семикопулативне глаголе назива *објекатском дојуном* (*object complement*) (в. нпр. Quirk et al. 1985: 417, 728).

4. Предикативни атрибут

Предикативни атрибут је реченични члан који, да се послужимо дефиницијом ауторки Љ. Суботић и В. Петровић, „на површинском плану реченице остварује двосмерну везу: са предикатом с једне стране и са именским аргументом, с друге“ (Суботић–Петровић 2000: 1149). Терминологија коришћена у србистици за идентификацију овог реченичног конституента врло је неуједначена, а ауторке поменутог рада то коментаришу речима: „Евидентна термилошка неуједначеност у именовану овакве, ’партиципске’ функције придева указује и на сложеност проблема и на недовољну појмовну издвојеност ове категорије од осталих придевских функција у реченици“ (Суботић–Петровић 2000: 1144). У раду се затим наводи исцрпан преглед термина које су поједини србисти и сербокроатисти користили за идентификацију предикативног атрибута. Ми ћемо поменути само неке од њих: *џрирочни* (*џредикативни*) *додаџаак* (Даничић 1858: 5–6), *џривезак* (*адјункција*) (Маретић 1963: 491), *аџозиџив* (Белић 1958: 249), *џредикативни аџрибуџ* или *џриложак* (Брабец и др. 1958: 195), *џредикативни џроширак* (Катичић 1986: 452), *аџрибуџско-џрилошка одредба* (Стевановић 1991: 55; 1958: 26–27), *акџуелни квалификаџив* (Станојчић–Поповић 2008: 255), *џредикативни аџрибуџ* (Суботић–Петровић 2000; Пипер и др. 2005: 335, 513).

Ауторке констатују да се „(gotovo) svi autori koji su se bavili ovim problemom slažu ... u identifikaciji njegove osnovne prirode, a to je njegova predikativnost“ (Суботић–Петровић 2000: 1147).

4.1. Врсте предикатива

У *Синџакси* П. Пипера и групе аутора предикативи се класификују у три, односно четири врсте, у зависности од врсте речи у функцији овог реченичног конституента. Тако се именички предикативи даље сврставају у *аџрибуџивне* (Пера је *учиџељ*) и *деџтерминаџивне* (Учитељ је *лоше воље*), придевски у *аџрибуџске* (Учитељ је *уморан*), а прилошки у *адвербијалне* (Море је *близу*) (Пипер и др. 2005: 332).

4.2. Атрибутски предикатив у некопулативном предикату = предикативни атрибут

Ми ћемо пажњу усмерити на атрибутски предикатив. П. Пипер издваја две врсте овог реченичног члана, и то онај у копулативном предикату, на пример *Ана је весела*, и онај у некопулативном предикату, *Ана улази весела*, „који се назива и предикативни атрибут“ (Пипер и др. 2005: 334).

5. Допунски предикатив или предикативни атрибут?

Бавећи се допунама прелазним и повратним семикопулативним глаголима, приметили смо, као што смо у тачки 1 овог рада рекли, да су ова два реченична члана понекад сврставана заједно, као и то да критеријуми за њихово разликовање донедавно нису били експлицирани. Већу пажњу предикативном атрибуту у сербокroatистици поклонили су: М. Стевановић (1991: 55–56; 1958: 26–27); затим Р. Катичић (1986: 452–465), који, као што смо поменули у тачки 4 овог рада, користи термин *предикативни проширак*, и сматра да он може бити *именски* (Катичић 1986: 452–459) и *глаголски* (Катичић 1986: 459–465). Рад посвећен предикативном и апозитивном атрибуту написале су Ј. Суботић и В. Петровић (2000), а доста пажње овом реченичном члану посвећено је и у *Синтакси* П. Пипера и групе сарадника (2005: 334, 485 итд.).

Сматрали смо да би било занимљиво размотрити разлоге који су довели до тога да врсни граматичари и синтаксичари у неким случајевима заједно сврстају ова два реченична члана.

Т. Маретић у својој граматици каже: „Kad se pridjevom izriče kakvo stanje imenice ili zamjenice, uz koje je neko vrijeme kao privezana, onda se pridjev zove privezak (adjunkcija). Neki gramatici zovu pridjev u toj službi 'predikatni atribut', ali pravi razlog tome imenu teško je razumjeti“ (Маретић 1963: 491). Он затим наводи низ примера са предикативним атрибутом којим се квалификује субјекатски и објекатски појам (Маретић 1963: 491–492).

У поглављу посвећеном синтакси падежа, говорећи о акузативу без предлога, Маретић каже да неки „glagoli imaju uza se po dva akuzativa zato jer s jednim nemaju potpuna smisla; jedan im je akuzativ pravi objekt, a drugi se zove predikatni akuzativ, jer služi predikatu, tj. glagolu za nužnu dopunu. Takvi su glagoli: *činiti, držati, naći, postaviti, uzimati, zvati* i slični“ (Маретић 1963: 584). Затим наводи низ примера са именицама и придевима у функцији предикативног акузатива. Примери које Маретић наводи за придеве у служби предикативног акузатива су следећи: Сребрно седло не чини коња *добра*; Бог је могао њега створити и *безрешина*; Не држах себе *достojна* да ти дођем; Да ниједнога човјека не зовем *јојана* или *нечистија*; Кад ме глобише *крива* ме нађоше (Маретић 1963: 584). На крају пасуса каже: „Kad je pridjev u službi predikatnog akuzativa, onda je on privezak“ (ibid.).

И да закључимо. Т. Маретић непогрешиво наводи примере за предикативни атрибут и за предикативни акузатив. Једино би му се могло замерити то што придев употребљен као предикативни акузатив такође назива *привеском*.

Испитујући узроке који су довели до губљења предикативног акузатива, Д. Гортан-Премк је закључила да се тенденција губљења мање запажа код синтагми које у функцији другог објекта имају придев: „у њима придевска реч као други објекат не означава само акузативни предикативни однос већ у извесним случајевима ... врши и функцију атрибутско-прилошке одредбе“ (Гортан-Премк 1971: 123). Као пример оваквих синтагми ауторка истиче „нарочито оне са глаголом *наћи*“ (ibid.).

Примери које наводи су следећи: Кад ме глобише *крива* ме нађоше. **Нашао те *мривоја!*** Жана Валжана нађу *крива*. Да ме нећеш за то *крива* наћи. Ако ме нађу *вриједна* и јаке кости. **Алп тамо му пађу стоку *заражену*.** Она

се надала да ће и он њу наћи *ѡа мейну*, кад дође до разговора. **Нашао га савршено задовољна**. Те ју зато сјутра *криву* нађе (Гортан-Премк 1971:123). Ја бих рекла да су само придеви *мрѡав*, *заражен* и *задовољан* (издвојени подебљаним словима) употребљени у функцији предикативног атрибута, док су примери са другим придевима у предикативном односу (самим тим, уместо предикативног акузатива, у њима би данас прихватљивији био предикативни инструментал).

Објаснићемо своје размишљање. Глагол *наћи* (*се*) јавља се у једном од својих значења као семикопулативан; то његово значење дефинисано је у Речнику САНУ под тачком 12б: *оцениѡи, ѡроцениѡи; сѡеѡи одређени уѡисак, ѡредсѡаву о некоме, нечему*. Примерима наведеним као потврда за ово значење могли би се додати примери из претходног пасуса које нисмо издвојили масним словима.⁴

Примере које смо издвојили масним словима сматрамо потврдом за значење које је у Речнику САНУ дефинисано под 3б:⁵ *зайѡеѡи, видеѡи некоѡа (неѡиѡо) у каквом сѡању, расѡоложењу*. — Ја сам први пут данас нашао га *савршено задовољна* (Гар. И. 1, 231). Нађоше једном ујутру Мустај-бега Баљића ... *разбијене ѡаве, мрѡва* (Дизд. 1, 94). Дакле, ови су примери одговарајуће потврде за предикативни атрибут којим се квалификује објекат.

Закључак сличан оном који износи Д. Гортан-Премк износи и М. Стевановић, који констатује да је предикативни акузатив за савремено језичко осећање необичан, осим у неким примерима „из Његоша у којима имамо по два акузатива уз глаголе *даѡи* и *наћи*, где у ствари то и нису два акузатива већ једна акузативна објекатска синтагма у којој је други акузатив привремени атрибут објекта“ (Стевановић 1991: 394). Ми се са М. Стевановићем не бисмо сложили јер сматрамо да се и у примерима за глагол *даѡи*, као и у онима за глагол *наћи*, јавља допунски предикатив: Рашта га је бог *вишеѡа* дао; Како га је бог *весела* дао. Глагол *даѡи* употребљен је овде у значењу *сѡворѡиѡи*, које је у Речнику САНУ представљено под тачком 11б.⁶ Примери за глагол *наћи* углавном су исти као они које наводи Д. Гортан-Премк, па њих нећемо коментарисати. Уз њих Стевановић наводи и: Ма ме за то *крива* наћи нећеш. Кад ме глобише *крива* ме нађоше. Нашао си их *лажне*.

На основу наведених примера може се закључити да до несигурности у вези са тим да ли је у питању предикативни акузатив или предикативни атрибут долази само у случајевима кад је реч о прелазном семикопулативном глаголу, односно о прелазном глаголу уз који се, поред објекта, употребљава

⁴ И будући да архимандрита савинскога *најјскуснијеѡа од свију* нађем, зато закључим да њега на мјесто моје именујем (Зел. 3, 45). Сад се и њој учини да он мора бити врло паметан: она се надала да ће и он њу наћи *ѡа мейну*, кад дођу до разговора (Ник. А. 1, 173). Емануела прошле године не узеше, ради чега се дуго стидио, но овај пут нађоше и њега и Виценца *сѡособне* (Шим. 5, 92). Кад се родио [Вулкан], Јупитер га е нашао *ѡако ружна и скаредна*, да га е турѡо с' неба на земљу (Живк. С. 1, 552). Љекар је нашао болест *ѡасном* (Ћип. 3, 22).

⁵ Наводимо само први део дефиниције и примере који се на њега односе.

⁶ Навешћемо једини пример у којем је у функцији допунског предикатива употребљен придев: Срећан ли си игумане Стефане, | Како те је Бог *весела* дао (Њег. 2, 101).

и предикативни атрибут. Углавном ниједан аутор није имао недоумице кад је реч о непрелазним глаголима.

6. Придеви у функцији допунског предикатива и предикативног атрибута

Семикопулативни глаголи, међу којима је и глагол *наћи* (у значењу *оценивши*, *проценивши*), јесу глаголи са значењем „довођења каквог појма у извесно стање, односно са значењем *субјективної іриисивања* каквих својстава датом појму“ (Ивић 1954: 146; курзив је наш, А. М.).

С друге стране, предикативним атрибутом открива се „*stanje*, *neko* карактеристично обележје, положај, status ili rang, i sl. subjekatskog ili objekatskog argumenta“ (Суботић–Петровић 2000: 1150).

Будући да је значење прелазних семикопулативних глагола који су предмет наше пажње такво да се помоћу њих објекатском појму приписују нека својства која нису објективне природе, већ су резултат процене и оцене, а да се глаголима који уз себе допуштају употребу предикативног атрибута открива нека објективна карактеристика објекатског аргумента, претпоставили смо да би морала да постоји семантичка разлика између придева који се употребљавају у функцији једног и другог реченичног конституента. Погледајмо придеве који се користе у функцији допунског предикатива и предикативног атрибута.

У функцији допунског предикатива:

- Т. Маретић (1963: 584): *добар, безірешан, досіојан, йоіан, нечисіџ, крив*;
- Д. Гортан-Премк (1971: 123): *крив*,⁷ *вредан, іамеішан*;
- М. Стевановић (1991: 394): *виши (висок), весео, крив, лажан*⁸;
- Речник САНУ: *искусан, іамеішан, сіособан, ружан, скаредан, оіасан* (под *наћи*, 12б).

У функцији предикативног атрибута:

- Ђ. Даничић (1858: 5–6): *мрішав, жив, млад, сіаваішав (іосіан), мален, іладан, жедан*;
- Т. Маретић (1963: 491–492):⁹ *млад, жив, мрішав, сіаваішав, будан, разайеіш*;
- А. Белић (1958: 249): *мрішав*;
- Д. Гортан-Премк (1971: 123): *мрішав, заражен, задовољан*;
- М. Стевановић (1991: 55): *жив, мрішав, млад*;
- М. Пети (Барић и др. 1997: 571): *мрішав, хладан, везан, невољан*;
- Р. Катичић (1986: 455–456): *мокар, избезумљен, жив, уморан, изірижен, зіурен, смрзнуіш*;

⁷ У значењу представљеном у Речнику САНУ под 2а: *који сноси кривицу, одіоворносіџ за учињено дело, који је учинио неішіо ішіо не ваља, ішіо је за осуду, одіоворан*.

⁸ Вероватно у значењу представљеном у Речнику САНУ под 3а: *који се намерно издаје за іравоі, који се іредсішавља као ірави, ішобожњи*.

⁹ Маретић наводи већину примера које наводи Даничић.

- Љ. Суботић и В. Петровић: *јусџ, јорушен* (Суботић–Петровић 2000: 1151), *рашчујан, ујлакан* (1152);
- Љ. Поповић (Станојчић–Поповић 2008: 255): *болесџан*;
- Речник САНУ: *задовољан, мрџав* (под *наџи*, 36).

Да резимирамо: у функцији допунског предикатива међу нашим примерима највише је придева који означавају духовне особине – *добар, безирешан, досџојан, вредан, џамеџан, искусан, сџособан, џојан, нечисџи, крив, лажан, скаредан, ојасан*; има и оних који означавају физичке особине – *висок, ружан*, а у једном примеру налази се придев који означава духовну особину која се може испољити понашањем: *весео*.

У функцији предикативног атрибута налазе се придеви који означавају стање, физичке особине, као и духовне особине које се могу испољити понашањем: *сџаваџив (џосџан), џладан, жеџдан, будан, разайеџи, заражен, везан, уморан, изџрижен, зџурен, смрзнуџи, болесџан, јусџи, јорушен, рашчујан, ујлакан, мрџав, жив, млад, мален, хладан, мокар, избезумљен, задовољан, невољан*.

Оно што је уочљиво већ на први поглед јесте то да већина ових придева означава људске особине. Мањи број односи се и на животињске особине, односно на особине које би се могле приписати живим бићима уопште. (Међу нашим примерима само два придева одређују нешто неживо: *јусџи, јорушен*.)

Придевима са значењем људских особина у српском језику бавила се Р. Драгићевић (2001). Ауторка је изнела више класификација заснованих на различитим критеријумима. Један од критеријума јесте и подела према субјективности/објективности значења. Као примере придева који означавају физичке особине са објективнијим значењем она наводи *џлув, нем, слеџи*, а примери за придеве са субјективнијим значењем су *висок, јак, леџи*. „Глувост, немоћа и слепило су објективне особине, чије постојање или непостојање не зависи од процене онога који описује. Висина, јачина и лепота су особине чији степен, па и само присуство, у великој мери зависе од оног који описује“ (Драгићевић 2001: 260).

Дакле, у функцији допунског предикатива (у посматраним примерима) налазе се придеви са значењем духовне особине, као и физичке особине са субјективнијим значењем, па бисмо условно могли рећи да је допунски предикатив у семантичком смислу „субјективна“ категорија. То је сасвим у складу са напред поменутом чињеницом да је значење семикопулативних глагола такво да се помоћу њих неким (у нашем разматрању – објекатском) појму субјективно приписује нека особина, односно да је у питању особина која је резултат субјективне процене.

Предикативни атрибут употребљава се уз глаголе који су у својим примарним семантичким реализацијама или у оним реализацијама које нису превише удаљене од примарних значења.¹⁰ Придеви употребљени у функцији

¹⁰ Исп. шта о номинативу уз глаголе конкретног значења каже П. Ђорђевић: „овде глагол није ‘спона’ него прави прирок, те је овде предикативни додатак сличан апозицији; други, подударни номинатив овде је други прирок; тако имамо: „Отиде жалостан“. „Болесна је синоћ омркнула“ итд. (Ђорђевић 1889: 50).

предикативног атрибута означавају физичке особине или стања подложна објективној процени (чињеница да је неко *жив*, *мртшав*, *здрав*, *болестан*, *сјаваћив*, *бос* објективна је чињеница), као и духовне особине или стања која се могу испољити кроз понашање (на основу нечијег понашања можемо установити да ли је *избезумљен*, *задовољан* или *невољан*).¹¹

Оно што је такође могло довести до тога да се, у примерима са глаголима *даћи* и *наћи* које смо анализирали, не направи разлика између допунског предикатива и предикативног атрибута јесте и то што се исти глагол у неким својим семантичким реализацијама јавља као пунозначан, а у неким као непотпун, односно семикопулативан.

Ово разматрање закључићемо тиме што ћемо рећи да придевске јединице у функцији допунског предикатива имају субјективну семантичку вредност, за разлику од оних у функцији предикативног атрибута, чије се значење може одредити као објективније.

ЛИТЕРАТУРА

- Барић и др. 1979: Eugenija Barić, Mijo Lončarić, Dragica Malić, Slavko Pavešić, Mirko Peti, Vesna Zečević, Marija Znika, *Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: Školska knjiga.
- Барић и др. 1997: Eugenija Barić, Mijo Lončarić, Dragica Malić, Slavko Pavešić, Mirko Peti, Vesna Zečević, Marija Znika, *Hrvatska gramatika*, Zagreb: Školska knjiga.
- Белић 1958: Александар Белић, *О језичкој њприроди и језичком развијку*, књ. I, Београд: Нолит.
- Брабец и др. 1958: Ivan Brabec, Mate Hraste, Sreten Živković, *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb: Školska knjiga.
- Гортан-Премк 1971: Даринка Гортан-Премк, *Акузативне синџајме без њредлоја у српскохрватском језику*, Библиотека Јужнословенског филолога, н. с., књ. 2, Београд: Институт за српскохрватски језик.
- Даничић 1858: Ђуро Даничић, *Србска синџакса I*, Београд: Државна штампарија.
- Драгићевић 2001: Рајна Драгићевић, *Придеви са значењем људских особина у савременом српском језику, њворбена и семантичка анализа*, Библиотека Јужнословенској филолоја, н. с., књ. 18, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Ђорђевић 1889: П. Ђорђевић, *О њадежима без њредлоја*, Београд: Штампарија Краљевине Србије.
- Журавлева и др. 2008: Г. С. Журавлева, М. А. Лапыгин, А. М. Ломов, Л. В. Рацибурская, А. Н. Тихонов, Е. Н. Тихонова, Р. И. Хашимов, *Энциклопедический словарь-справочник лингвистических терминов и понятий. Русский язык* (в двух томах), Москва: Издательство „Флинта“, Издательство „Наука“.
- Ивић 1954: Милка Ивић, *Значења српскохрватској инструменџала и њихов развој (синџаксичко-семантичка студија)*, Посебна издања, ССХХVII, књ. 2, Београд: Српска академија наука – Институт за српски језик.

¹¹ Занимљива и индикативна за наш рад јесте и чињеница да се у руској лингвистици глаголи уз које се може употребити предикативни атрибут називају *значењским* или *самосјалним свезама* (копулама) – *связки знаменательные* – за разлику од *ајсџрактџне свезе* (глагола *бији*) или *џолајсџрактџних свеза* (у нашој терминологији – семикопулативних глагола) (Журавлева и др. 2008: 281).

- Катичић 1986: Radoslav Katičić, *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Globus.
- Марковић 2001: Александра Марковић, *Дојуне њрелазним и њоврајним семикојѡла-тивним ѡлолоима у срјском и хрвајском књижевном језику*, магистарски рад у рукопису, Београд: Филолошки факултет.
- Quirk et al. 1985: Randolph Quirk, Sidney Greenbaum, Geoffrey Leech, Jan Svartvik, *A Comprehensive Grammar of the English language*, London – New York: Longman 1985.
- Маретић ³1963: Томо Маретић, *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Мразовић–Вукадиновић 1990: Pavica Mrazović, Zora Vukadinović, *Gramatika srpsko-hrvatskog jezika za strance*, Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića – Dobra vest.
- Пипер и др. 2005: Предраг Пипер, Ивана Антонић, Владислава Ружић, Срето Тана-сић, Људмила Поповић, Бранко Тошовић, *Синѡакса савременоја срјској јези-ка. Просјѡа реченица*, Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска.
- РСАНУ: *Речник срјскохрвајској књижевној и народној језика*, I–XVIII, Београд: Срп-ска академија наука и уметности – Институт за српск(охрватск)и језик, 1959–.
- Симеон 1969: Rikard Simeon, *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Станојчић–Поповић ¹³2011: Живојин Станојчић, Љубомир Поповић, *Грамаѡишка срј-ској језика за ѡмназије и средње школе*, Београд: Завод за уѡбенике.
- Стевановић 1958: Михаило Стевановић, „Карактер одредаба самосталних речи и ра-зликe међу њима“, *Јужнословенски филолој* XXIII, 23–34.
- Стевановић ⁵1991: Михаило Стевановић, *Савремени срјскохрвајски језик (Грама-ѡички сисѡеми и књижевнојезичка норма)*, књ. II, *Синѡакса*, Београд: Научна књига.
- Суботић–Петровић 2000: Ljiljana Subotić, Vladislava Petrović, „Apozitivni i/ili predikativni atribut“, *Јужнословенски филолој* LVI/3–4, 1141–1160.

S u m m a r y

Aleksandra Marković

THE SIMILAR SYNTACTIC CONSTITUENTS IN SERBIAN LANGUAGE – AN OBJECT COMPLEMENT IN TWO TYPES OF CONSTRUCTION: A. TRANSITIVE SEMI-AUXILIARY VERB + OBJECT COMPLEMENT B. TRANSITIVE VERB + OBJECT COMPLEMENT

The subject of this study is two similar syntactic constituents. The overview of the terminology used for each of them is given, and the views of the syntacticians who dealt with this matter are discussed. The author tries to determine semantic and syntactic conditions which could have made some syntacticians not to differ these constituents in the two specific types of constructions – in the construction which consists of a transitive semi-auxiliary verb and an object complement and in the construction of a transitive verb and an object complement.

